DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 10 december 1998 *

I mål C-279/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Centrale Raad van Beroep (Nederländerna), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen

och

C. J. M. Voeten,

J. Beckers,

angående tolkningen av artiklarna 40 och 51 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva, område 5, volym 3, s. 13),

meddelar

* Rättegångsspråk: nederländska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet samt domarna J. C. Moitinho de Almeida (referent) och C. Gulmann,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen, genom C. R. J. A. M. Brent, chef för rättsavdelningen vid det exekutiva organet GAK Nederland BV,

— Nederländernas regering, genom ställföreträdande juridiske rådgivaren J. G. Lammers, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Tysklands regering, genom Ernst Röder, Ministerialrat, förbundsekonomiministeriet, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiska rådgivarna P. J. Kuijper och P. Hillenkamp, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 2 juli 1998 av: Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen, företrädd av juridiske medarbetaren A. I. van der Kris vid det exekutiva organet GAK Nederland BV, i

egenskap av ombud, Nederländernas regering, företrädd av juridiske rådgivaren J. S. van den Oosterkamp, utrikesministeriet, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av juridiske rådgivaren H. van Vliet, i egenskap av ombud,

och efter att den 16 juli 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Centrale Raad van Beroep har genom beslut av den 10 juli 1997, som inkom till domstolen den 1 augusti samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt tre frågor om tolkningen av artiklarna 40 och 51 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6, svensk specialutgåva, område 5, volym 3, s. 13, nedan kallad förordningen).

2 Dessa frågor har uppkommit i två tvister mellan Voeten respektive Beckers och Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen (nationell institution för social trygghet, nedan kallad institutionen), angående beviljande av invaliditetsförmåner.

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I artikel 40 i förordningen, som rubriceras "fastställande av invaliditetsgraden", föreskrivs följande:

"Vid fastställande av invaliditetsgraden skall institutionen i en medlemsstat beakta de handlingar, läkarintyg och upplysningar av administrativ karaktär som har skaffats från institutionen i en annan medlemsstat. Varje institution behåller dock rätten att låta sökanden undersökas av den läkare som institutionen själv väljer."

4 I artikel 51.1 i förordningen, som innehåller bestämmelser om "administrativa kontroller och läkarundersökningar", föreskrivs följande:

"Följande gäller när någon får förmåner, i synnerhet

a) förmåner vid invaliditet,

...

Om den som får förmåner vistas eller är bosatt inom en annan medlemsstats territorium än den stat i vilken den institution som svarar för förmånerna finns, skall administrativa kontroller och läkarundersökningar utföras på denna institutions begäran av institutionen på mottagarens vistelse- eller bosättningsort enligt det

förfarande som föreskrivs i den lagstiftning som den sistnämnda institutionen tillämpar. Den institution som svarar för förmånerna skall dock ha rätt att låta mottagaren undersökas av en läkare som den väljer."

Tvisterna vid den nationella domstolen

5 Voeten arbetade som anställd i Zundert (Nederländerna) från och med den 19 oktober 1976 till och med den 21 november 1989. Han upphörde att arbeta denna dag med anledning av problem med rygg, skuldror och knän. Voeten var under hela perioden bosatt i Essen (Belgien), nära gränsen till Nederländerna.

6 Den 3 augusti 1990 undersöktes han av förtroendeläkaren vid mottagningen i Breda (Nederländerna) till vilken den specialist i Antwerpen (Belgien) som Voeten anlitade hade sänt upplysningar. Den 11 december 1990 hade Voeten även ett samtal med ergonomen vid samma mottagning angående Voetens möjlighet att utöva yrkesverksamhet.

7 Voeten beviljades genom beslut av den 1 mars 1991 invaliditetspension från och med den 22 november 1990 i enlighet med nederländsk lagstiftning, beräknad på grundval av en invaliditetsgrad om 80 till 100 procent.

8 Med anledning av en lagändring, med verkan från och med den 1 augusti 1993, fick Voeten en kallelse för en ny bedömning av dennes invaliditetsgrad. Han kom den 13 februari 1995 till läkarmottagningen i Breda. Förtroendeläkaren vid mottagningen ansåg att Voeten trots sitt handikapp var förmögen att utföra ett heltidsarbete anpassat till dennes tillstånd. Voeten hade den 23 mars 1995 ett samtal med ergonomen vid mottagningen, som rekommenderade att Voeten skulle klassificeras i gruppen av personer med en invaliditetsgrad om 35 till 45 procent, eftersom

denne med ett lämpligt arbete ansågs kunna förvärva en inkomst som, jämförd med den inkomst han erhöll före det att han blev invalidiserad, innebar att hans förmåga att förvärva inkomster hade minskat med 36 procent.

9 Den behöriga institutionen ändrade genom beslut av den 20 juni 1995 Voetens pension, med verkan från den 1 juli 1995, med anledning av en beräkning grundad på en invaliditetsgrad om 35 till 45 procent.

10 Den 1 juli 1995 återvände Voeten till sitt arbete hos sin tidigare arbetsgivare. Med hänsyn till Voetens nya inkomst utbetalades dennes pension enligt beslut av den 25 oktober 1995 på grundval av en invaliditetsgrad om 25 till 35 procent.

11 Voeten väckte talan om ogiltigförklaring av besluten av den 20 juni 1995 och den 25 oktober 1995 vid Arrondissementsrechtbank te Amsterdam och gjorde bland annat gällande att han, enligt det intyg som hans specialist i Antwerpen hade utfärdat, hade en invaliditetsgrad som uppgick till mellan 80 och 100 procent.

12 Arrondissementsrechtbank biföll Voetens talan med avseende på beslutet av den 20 juni 1995 med motiveringen att den undersökning som förtroendeläkaren vid mottagningen i Breda hade företagit borde ha föregåtts av en undersökning av en läkare vid institutionen på bosättningsorten. Enligt den domstolen har Centrale Raad van Beroep i dom av den 4 maj 1992 fastställt att det följer av domstolens dom av den 27 juni 1991 i mål C-344/89, Martínez Vidal (REG 1991, s. I-3245) att det enligt artikel 51.1 i förordning nr 574/72 krävs att en eventuell läkarundersökning av arbetstagaren skall utföras av institutionen på bosättningsorten. Den behörighet som denna bestämmelse tilldelar den institution som svarar för förmånerna avser således endast en kompletterande undersökning. Enligt Arrondissementsrechtbank är det utan betydelse att institutionen vid den ort där Voeten är bosatt ligger längre bort från dennes bostad än den institution som svarar för förmånerna, eftersom artikel 51.1 i förordning nr 574/72 är tvingande.

13 Institutionen överklagade denna dom till Centrale Raad van Beroep som ställer frågan huruvida ett undantag är möjligt enligt artikel 51.1 då läkarundersökningen rör gränsarbetare som är vana vid att dagligen resa till den stat där den behöriga institutionen finns, och vars bostad inte nödvändigtvis ligger längre bort från denna institution än från bosättningsortens institution och vilka inte ser det som en olägenhet att undersökningen äger rum i Nederländerna.

14 Beckers arbetade som anställd i Born (Nederländerna) från och med den 20 februari 1989 till och med den 2 september 1993. Han upphörde att arbeta denna dag med anledning av ryggproblem. Beckers var under hela perioden bosatt i Bilzen (Belgien), nära gränsen till Nederländerna.

15 Beckers undersöktes den 2 december 1993 av förtroendeläkaren vid mottagningen i Maastricht (Nederländerna), som diagnosticerade ett diskbråck. Han grundade diagnosen på sin egen undersökning samt de upplysningar som han erhållit från den berördes ortoped. Inga upplysningar inhämtades från institutionen vid den ort där Beckers var bosatt.

16 Beckers undersöktes den 2 juni 1994 på nytt av förtroendeläkaren. Dessutom hade denne ett flertal samtal med ergonomen, som ansåg att Beckers trots sitt diskbråck kunde arbeta med alternativa arbetsuppgifter och som rekommenderade att Beckers skulle klassificeras i gruppen av personer med en invaliditetsgrad om 15 till 25 procent.

17 Den nederländska institutionen nekade Becker invaliditetspension genom beslut av den 12 september 1994.

18 Beckers väckte talan mot detta beslut vid Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage, som genom dom av den 5 augusti 1996 biföll denna med motiveringen att det enligt artikel 40 i förordningen krävs att läkarundersökningen skall utföras av institutionen på arbetstagarens bosättningsort. Enligt Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage är det inte någon skillnad mellan det fall då man ansöker om en förmån för första gången och det fall som avses i artikel 51.1 i förordningen, då det är fråga om att ompröva en redan beviljad förmån.

19 Institutionen överklagade denna dom till Centrale Raad van Beroep som ställer frågan huruvida artikel 40 hindrar att den behöriga institutionen, när fråga är om att för första gången fastställa en arbetstagares invaliditetsgrad, själv föranstaltar om en läkarundersökning, utan att först begära en läkarundersökning av institutionen på den berördes bosättningsort.

20 Enligt den nationella domstolen synes det inte strida mot lydelsen av artikel 40 att anse att det system som är tillämpligt i ett sådant fall inte är detsamma som det som är tillämpligt i det fall som avses i artikel 51.1. Lagstiftningen i den stat där den institution som svarar för förmånerna finns kan faktiskt föreskriva att rätten till förmån skall fastställas på ett annat sätt än då det är fråga om att ompröva förmånerna i enlighet med artikel 51.1 i förordningen, vilket i regel snarare syftar till att fastställa huruvida arbetstagaren fortfarande befinner sig i samma hälsotillstånd.

21 Den nationella domstolen ställer dessutom frågan huruvida det enligt artikel 40 åtminstone krävs att man begär upplysningar eller intyg av institutionen på bosättningsorten och, för det fall sådana finns, att de beaktas vid bedömningen av invaliditetsgraden, vilket inte skedde i Beckers fall. På sin höjd har man beaktat de upplysningar som har inhämtats från den berördes specialist, som är verksam i dennes bosättningsstat.

22 Med hänsyn till dessa frågeställningar har den nationella domstolen beslutat att förklara de två målen vilande och att ställa domstolen följande frågor:

"1) Strider det mot artikel 51.1 i förordning (EEG) nr 574/72 att den behöriga institutionen vid prövning av en arbetstagares invaliditetsgrad låter utföra en läkarundersökning av mottagaren av invaliditetsförmånen i den stat där den behöriga institutionen finns, utan föregående läkarundersökning utförd av den institution som finns på bosättnings- eller vistelseorten, i fall då arbetstagaren är en gränsarbetare och man kan utgå ifrån att avståndet mellan bostaden och den plats där den behöriga institutionen finns inte nödvändigtvis är större än avståndet mellan bostaden och den plats där institutionen på bosättningsorten finns?

2) Strider det mot artikel 40 i förordning (EEG) nr 574/72 att den behöriga institutionen, när fråga är om att för första gången fastställa huruvida det föreligger en rätt till förmån, bedömer invaliditetsgraden på grundval av en egen läkarundersökning, utan föregående läkarundersökning utförd av den institution som finns på bosättningsorten?

3) Om den andra frågan skall besvaras nekande: Förhåller det sig på samma sätt då den behöriga institutionen inte har begärt att få ta del av och således inte heller har beaktat handlingar och läkarintyg samt upplysningar från institutionen på bosättningsorten, utan endast har tagit del av medicinska upplysningar från läkarna i den stat där arbetstagaren undergår läkarbehandling?"

Den första frågan

23 Den nationella domstolens första fråga avser i huvudsak huruvida det strider mot artikel 51.1 i förordningen att den behöriga institutionen utför en administrativ kontroll och en läkarundersökning av den berörde, för det fall det är fråga om en tidigare gränsarbetare som mottar invaliditetsförmåner som är bosatt i en annan

medlemsstat än den där den institution som svarar för förmånerna finns och då dennes bostad ligger närmare denna institution än institutionen på bosättningsorten, utan att först ha begärt att institutionen på bosättningsorten föranstaltar om en undersökning.

24 Det skall inledningsvis påpekas att det framgår av punkt 9—16 i domen i det ovannämnda målet Martínez Vidal att artikel 51.1 i förordningen skall tolkas på så sätt att den administrativa kontrollen och läkarundersökningen av den person som mottar invaliditetsförmåner, som vistas eller är bosatt i en annan medlemsstat än den där den institution som svarar för förmånerna finns, i förekommande fall skall utföras av institutionen på vistelse- eller bosättningsorten, medan den behöriga institutionen för det fall den anser detta vara nödvändigt kan föranstalta om en kompletterande undersökning. Denna senare institution kan i detta syfte ålägga den berörde att resa till den medlemsstat där institutionen finns, under förutsättning att den svarar för resekostnader och traktamente och att den berörde är i stånd att göra resan utan att detta påverkar dennes hälsa.

25 Enligt institutionen är bestämmelsen om att institutionen på bosättningsorten först skall föranstalta om undersökning av den berörde inte tillämplig för det fall det är fråga om en gränsarbetare vars bostad, liksom i Voetens fall, ligger längre bort från den läkarmottagning som institutionen på bosättningsorten har än den mottagning som den behöriga statens institution har. I ett sådant fall kan man inte åberopa den berördes hälsotillstånd för att vägra undersökning i den stat där den behöriga institutionen finns och det föreligger inte någon märkbar skillnad mellan den olägenhet som arbetstagaren orsakas med anledning av en undersökning som institutionen på bosättningsorten föranstaltar om och den olägenhet som orsakas med anledning av en undersökning i den stat där den behöriga institutionen finns.

26 Institutionen anser att det avtal om sjuk-, moderskaps- och invaliditetsförsäkring som Belgien och Nederländerna slöt den 12 augusti 1982 med stöd av artikel 121 i förordningen, som nämns i bilaga 5 punkt 9 d i förordningen, ger stöd för dess argument. Enligt denna bestämmelse kan två eller flera medlemsstater vid behov överenskomma om genomförandebestämmelser som avviker från förordningen. I artikel 23 i det ovannämnda avtalet föreskrivs det emellertid, utan att detta påverkar artikel 21 enligt vilken läkarundersökningen utförs av institutionen på bosättningsorten på begäran av den behöriga institutionen, att den behöriga institutionen kan utföra undersökningen i en annan stat eller kalla den försäkrade till undersökning. Institutionen drar av detta slutsatsen att det, när det är fråga om

förhållandena mellan Konungariket Nederländerna och Konungariket Belgien, enligt artikel 23 i avtalet är möjligt att utföra läkarundersökningen i den stat där den behöriga institutionen finns, utan att denna först måste begära att institutionen på bosättningsorten utför en undersökning.

27 Enligt den nederländska regeringen är inte artikel 51.1 i förordningen tillämplig i målet vid den nationella domstolen, vilket rör omprövning av den berördes invaliditetsgrad till följd av en omfattande lagändring år 1993. I den mån en sådan omprövning motsvarar ett nytt beslut med avseende på den berördes invaliditetsgrad på grundval av helt nya kriterier, i stället för att anses utgöra en enkel läkarundersökning i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse i syfte att kontrollera huruvida arbetstagaren fortfarande befinner sig i samma hälsotillstånd, skall nämnda beslut jämställas med ett första fastställande av invaliditetsgraden enligt artikel 40 i förordningen.

28 Den nederländska regeringen har tillagt att om domstolen likväl skulle fastställa att artikel 51.1 är tillämplig, ansluter den sig till institutionens argumentation.

29 Den nederländska regeringen har i detta avseende förtydligat att i det system som tillämpas i Nederländerna utgör läkarundersökningen endast en av de faktorer som skall beaktas i samband med bedömningen av invaliditetsgraden. Ergonomens bedömning är åtminstone lika viktig som läkarens diagnos. Ergonomen ansvarar för bedömningen av vilka arbetsuppgifter som den berörde fortfarande kan utföra och fastställer invaliditetsgraden med stöd av sin bedömning. För övrigt är ergonomen även ansvarig för att hjälpa den berörde att åter integreras i arbetslivet, vilket innebär att denne kontaktar den tidigare arbetsgivaren. Emellertid försvåras kontakterna med dessa personer i samma omfattning som bostadens avstånd från

Nederländerna ökar. Detta är emellertid inte fallet när det är fråga om gränsarbetare, som i praktiken befinner sig i samma situation som de personer som är bosatta i Nederländerna med avseende på chanserna att lyckas med ett sådant försök att åter integrera vederbörande. Ur en praktisk synvinkel är det lättare om den ergonomiska undersökningen utförs i Nederländerna i samband med den föregående läkarundersökningen.

30 Den tyska regeringen anser att det i princip ankommer på mottagaren av invaliditetsförmånen att åberopa förfarandet i artikel 51.1 i förordningen. Enligt den tyska regeringen kan det visa sig vara enklare för de gränsarbetare som är bosatta i närheten av gränsen till den stat där den behöriga institutionen finns att underkastas en undersökning som denna institution föranstaltar om. Det skulle vara absurt att i ett sådant fall insistera på att mottagaren av förmånerna först skall undersökas i bosättningsstaten. Detta skulle även vara oförenligt med den målsättning att uppnå en förenkling i administrativt hänseende som eftersträvas med artikel 51.1.

31 Den tyska regeringen har i detta avseende tillagt att institutionen och läkarna på bosättningsorten har mindre erfarenhet än läkarna vid den behöriga institutionen av att tillämpa de kriterier som används för att fastställa invaliditetsgraden i enlighet med rätten i den medlemsstat där den behöriga institutionen finns, då dessa kriterier kan skilja sig avsevärt från de som tillämpas i bosättningsstaten (se i detta avseende domen i det ovannämnda målet Martínez Vidal, punkt 14). Det är därför ofta nödvändigt att för det fall undersökningen utförs i en annan medlemsstat utbyta upplysningar och att företa läkarundersökningar i kontrollsyfte, vilket tar mycket tid i anspråk och kan kräva att handlingar översätts.

32 Enligt den tyska regeringen skall således den behöriga institutionen i sådana situationer omedelbart kunna föranstalta om att dennas läkare och specialister undersöker den berörde, så mycket mer som institutionen under alla omständigheter har

denna möjlighet i samband med den kompletterande undersökningen om vilken föreskrivs i artikel 51.1 andra meningen i förordningen. Under dessa omständigheter är den möjligheten att mottagaren av förmånerna kan avsäga sig rätten att undersökas i bosättningsstaten förenlig med målsättningen med denna bestämmelse.

33 I fråga om för det första den nederländska regeringens argument, enligt vilket artikel 51.1 i förordningen inte är tillämplig i målet vid den nationella domstolen eftersom det omtvistade beslutet som fattades med stöd av nya bestämmelser skall jämställas med ett första fastställande av invaliditetsgraden, skall det påpekas att artikel 51 är tillämplig då, vilket är fallet i målet vid den nationella domstolen, den berörde redan mottar en invaliditetsförmån enligt lagstiftningen i den behöriga staten då läkarundersökningen begärs. Det finns inte något i lydelsen av artikel 51.1 på vilket man kan grunda slutsatsen att denna bestämmelse inte är tillämplig vid en ändring, även om den skulle vara omfattande, av tillämplig lagstiftning och det finns inget som gör det möjligt att anta att den behöriga institutionen inte kan tillämpa bestämmelserna i den nya lagstiftningen med avseende på den journal som den redan har och som i förekommande fall kan kompletteras med de upplysningar som framkommer av en undersökning som har företagits i enlighet med bestämmelserna i artikel 51.1.

34 Det skall vidare påpekas att lydelsen av artikel 51.1 i förordningen inte stöder uppfattningen att denna bestämmelse, såsom den har tolkats av domstolen, inte omfattar en tidigare gränsarbetare och detta trots, såsom den nationella domstolen antyder, att den berördes bostad ligger närmare institutionen i den behöriga staten än institutionen på bosättningsorten.

35 Visserligen är det syfte som består i att man skall undvika att den berörde företar onödiga resor som kan komma att riskera dennes hälsa inte av relevans med avseende på den invalidiserade person som bor närmare den behöriga institutionen än institutionen på bosättningsorten. I ett sådant fall finns det emellertid andra skäl som motiverar att institutionen på bosättningsorten först föranstaltar om en undersökning. Såsom kommissionen med rätta har påpekat ligger det i princip i den

persons intresse som mottar invaliditetsförmåner att låta sig undersökas av den läkare som denne bäst känner till och som talar språket i den stat där han bor.

36 Vad för övrigt avser det argument som rör det avtal mellan Belgien och Nederländerna som slöts den 12 augusti 1982 om sjuk-, moderskaps- och invaliditetsförsäkring, är det tillräckligt att konstatera att enligt artikel 121 i förordningen kan medlemsstaterna sluta överenskommelser i syfte att komplettera de administrativa reglerna om genomförande av förordningen, likväl utan att de kan göra undantag från sådana bestämmelser som de i artikel 51.1, som föreskriver vilken institution som är behörig att utföra läkarundersökning när fråga är om invaliditetsförsäkring samt vilken ort där undersökningen skall företas.

37 Det är likväl så, som den tyska regeringen har hävdat, att mottagaren av en invaliditetsförmån skall kunna avstå från en första läkarundersökning som institutionen på bosättningsorten föranstaltar om och följaktligen efterkomma kallelsen från den institution som finns i den behöriga staten för en första undersökning.

38 Även om möjligheten att avstå från en första läkarundersökning som institutionen på bosättningsorten föranstaltar om inte följer direkt av lydelsen av artikel 51.1 skall det påpekas att med beaktande av målsättningen med den omtvistade bestämmelsen, som består i att skydda mottagarens intressen, kan det inte anses att denna möjlighet som regel är utesluten. En sådant avstående skall emellertid vara förenat med vissa minimigarantier, nämligen att det skall vara frivilligt och otvetydigt.

39 Dessa garantier är desto mer nödvändiga då en avsägelse fråntar de berörda ett skydd som lagstiftaren klart har gett uttryck för, medan, som kommissionen har påpekat under förhandlingen, dessa inte alltid har fullständiga kunskaper om vilka rättigheter de har enligt de gemenskapsrättsliga bestämmelserna. Det finns i synnerhet anledning att befara att för det fall sådana garantier inte skulle finnas, många

personer skulle kunna efterkomma en kallelse från den behöriga institutionen utan att ha en aning om att en sådan kallelse fråntar dem ett skydd som de har enligt gemenskapsrättsliga bestämmelser.

40 Det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera huruvida ovannämnda villkor är uppfyllda i målet vid den nationella domstolen.

41 Den första frågan skall under dessa omständigheter besvaras på så sätt att det strider mot artikel 51.1 i förordningen att, när det är fråga om en tidigare gränsarbetare som mottar invaliditetsförmåner, som är bosatt i en annan medlemsstat än den där den institution som svarar för förmånerna finns och vars bostad ligger närmare institutionen i den behöriga staten än institutionen i bosättningsstaten, den behöriga institutionen utför administrativa kontroller och läkarundersökningar av den berörde utan att först ha begärt att institutionen på bosättningsorten utför en undersökning. Det strider emellertid inte mot denna bestämmelse att den berörde avstår från att en undersökning först utförs av institutionen på bosättningsorten, under förutsättning att ett sådant avstående är frivilligt och otvetydigt.

Den andra och den tredje frågan

42 Den nationella domstolen vill med den andra och den tredje frågan veta om det strider mot artikel 40 i förordningen att första gången en invaliditetsförmån beviljas en person som är bosatt i en annan medlemsstat än den där den behöriga institutionen finns, invaliditetsgraden fastställs med stöd av den läkarundersökning som denna har utfört, utan att denna först har begärt en undersökning av institutionen på bosättningsorten och, för det fall denna fråga besvaras nekande, om det strider mot denna bestämmelse att den behöriga institutionen inte beaktar handlingar,

läkarintyg och upplysningar av administrativ karaktär som härrör från institutionen i den berördes bosättningsstat.

43 Enligt institutionen, den nederländska respektive den tyska regeringen samt kommissionen finns det inte något stöd för påståendet att den berörde enligt artikel 40 i förordningen är skyldig att genomgå en läkarundersökning i den stat där denne är bosatt innan den behöriga institutionen utför en läkarundersökning. De anser vidare att enligt denna bestämmelse är den behöriga institutionen skyldig att beakta eventuella handlingar och läkarintyg som har upprättats av institutioner i andra medlemsstater.

44 Det skall inledningsvis påpekas att enligt handlingarna i målet omfattades Beckers under sin yrkesverksamma period i fråga om arbetsoförmåga uteslutande av nederländsk lagstiftning, enligt vilken det belopp till vilket invaliditetsförmånerna uppgår är oberoende av försäkringsperiodernas längd (se bilaga 4 A J i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 2001/83 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva, område 5, volym 3, s. 13), i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 1248/92 av den 30 april 1992 (EGT L 136, s. 7; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 130)).

45 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 55 i sitt förslag till avgörande omfattar emellertid artikel 40 i förordningen det fall då arbetstagaren har omfattats av lagstiftningen i två eller flera medlemsstater under sin yrkesverksamma period.

46 De bestämmelser som är tillämpliga då den berörde har omfattats av två eller flera lagstiftningar, enligt vilka det belopp till vilket invaliditetsförmånerna uppgår är oberoende av försäkringsperiodernas längd, skall emellertid av ännu större anledning gälla i tillämpliga delar då en sökande har omfattats av endast en lagstiftning av denna typ.

47 Det skall i detta avseende påpekas att inte något i lydelsen av artikel 40 ger stöd för slutsatsen att den läkarundersökning och den administrativa kontroll som den institution som svarar för förmånerna företar för att fastställa invaliditetsgraden för första gången skall föregås av en undersökning som institutionen i den medlemsstat i vilken den berörde är bosatt utför.

48 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 45 i sitt förslag till avgörande har denna tolkning stöd i artikel 39 i förordning nr 1408/71, som är tillämplig på arbetstagare som uteslutande omfattas av den typ av lagstiftning som är tillämplig i förevarande fall, enligt vilken det belopp till vilket förmånerna uppgår är oberoende av försäkringsperiodernas längd. Enligt denna bestämmelse ankommer det på institutionen i den medlemsstat, vars lagstiftning var tillämplig då den arbetsoförmåga uppkom som har följts av invaliditet, att enligt denna lagstiftning avgöra om personen uppfyller villkoren för rätt till förmåner.

49 Det skall likväl förtydligas, såsom den tyska regeringen och kommissionen med rätta har påpekat, att artikel 40 i förordningen skall tolkas på så sätt att den behöriga institutionen är skyldig, i synnerhet för att undvika att undersökningar som har utförts i andra medlemsstater upprepas, att beakta handlingar och läkarintyg som har upprättats av institutioner i andra medlemsstater såsom, i målet vid den nationella domstolen, institutionen i bosättningsstaten.

50 Följaktligen skall den andra och den tredje frågan besvaras på så sätt att det inte strider mot artikel 40 i förordningen att, första gången en invaliditetsförmån beviljas en person som är bosatt i en annan medlemsstat än den där den behöriga institutionen finns, invaliditetsgraden fastställs med stöd av den läkarundersökning som den behöriga institutionen har utfört, utan att denna först har begärt en undersökning av institutionen på bosättningsorten. Den behöriga institutionen måste emellertid beakta handlingar, läkarintyg och upplysningar av administrativ karaktär som härrör från institutionen i den berördes bosättningsstat.

Rättegångskostnader

51 De kostnader som har förorsakats den nederländska och den tyska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 10 juli 1997 ställts av Centrale Raad van Beroep — följande dom:

1) Det strider mot artikel 51.1 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, att, när det är fråga om en tidigare gränsarbetare som mottar invaliditetsförmåner, som är bosatt i en annan medlemsstat än den där den institution som svarar för förmånerna finns och vars bostad ligger närmare institutionen i den behöriga staten än institutionen i bosättningsstaten, den behöriga institutionen utför administrativa kontroller och läkarundersökningar av den berörde utan att först ha begärt att institutionen på bosättningsorten utför en undersökning. Det strider emellertid inte mot denna bestämmelse att den berörde avstår från en föregående undersökning av institutionen på bosättningsorten, under förutsättning att avståendet är frivilligt och otvetydigt.

2) **Det strider inte mot artikel 40 i förordningen att, första gången en invaliditetsförmån beviljas en person som är bosatt i en annan medlemsstat än den där den behöriga institutionen finns, invaliditetsgraden fastställs med stöd av den läkarundersökning som den behöriga institutionen har utfört, utan att denna först har begärt en undersökning av institutionen på bosättningsorten. Den behöriga institutionen måste emellertid beakta handlingar, läkarintyg och upplysningar av administrativ karaktär som härrör från institutionen i den berördes bosättningsstat.**

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 december 1998.

R. Grass

Justitiesekreterare

J.-P. Puissochet

Ordförande på tredje avdelningen